

Elina Ojala

Opas oppilaitososuuskunnasta
laskutusosuuskuntana –
Case SeAMK Osuuskunta

SISÄLLYSSIVU

1. Johdanto	3
2. Miksi Seinäjoen ammattikorkeakoulu tarvitsee SeAMK Osuuskuntaa?	3
3. Kenelle SeAMK Osuuskunta on tarkoitettu?	4
4. Miten SeAMK Osuuskuntaa markkinoidaan	5
5. Mikä on SeAMK Osuuskunnan sisältö?	6
6. Paljonko resursseja SeAMK Osuuskunta vaatii?	9

1 JOHDANTO

Tässä oppaassa on kuvattu tiivistetysti SeAMK Osuuskunnan toimintamalli ja konsepti. SeAMK Osuuskunnan toimintamalli on kehitetty Seinäjoen ammattikorkeakoulussa osana *Uusi osaamisen yhdyspinta (New Knowledge Interface)* -hanketta, jonka tavoitteena on rakentaa kansainvälisestikin merkittävä innovaatioekosysteemikokonaisuus. Hanke edistää yhteistoimintaa, pilotointi- ja kokeilukulttuuria ja uutta arvonluontia. Hankkeen toteuttajina toimivat yhdessä Seinäjoen yliopistokeskuksessa toimiva Tampereen yliopiston yksikkö ja Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Seinäjoen ammattikorkeakoulu on vastannut hankkeessa mm. tästä osuuskuntaosuudesta. Hanketta rahoittavat toteuttajien lisäksi Euroopan aluekehitysrahasto Etelä-Pohjanmaan liiton rahoituskehiksestä, Seinäjoen kaupunki ja Etelä-Pohjanmaan korkeakoulusäätiö.

Tämä opas vastaa seuraaviin kysymyksiin:

- Miksi Seinäjoen ammattikorkeakoulu tarvitsee SeAMK Osuuskuntaa?
- Kenelle SeAMK Osuuskunta on tarkoitettu?
- Miten SeAMK Osuuskuntaa markkinoidaan?
- Mikä on SeAMK Osuuskunnan sisältö?
- Paljonko resursseja SeAMK Osuuskunta vaatii?

2 MIKSI SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU TARVITSEE SEAMK OSUUSKUNTA?

Seinäjoen ammattikorkeakoulun visio on: *Kansainvälinen, yrittäjähenkkinen SeAMK – Paras korkeakoulu opiskelijalle*. Seinäjoen ammattikorkeakoulu tarjoaakin moninaisia yrittäjyyttä tukevia palveluja opiskelijoille ja muille sidosryhmille. SeAMKissa toimiva Y-Zone kokoaa yhteen yrittäjyyteen liittyvät palvelut sekä tarjoaa tukea, tietoa ja verkostoitumismahdollisuuksia kaikille yrittäjyydestä kiinnostuneille opiskelijoille.

SeAMK Osuuskunta on perustettu yhteisöllistä yrittämistä varten, ajatellen opiskelijoiden ja henkilökunnan mahdollisuuksia myös kokeilla kevytyrittäjyyttä

matalalla kynnyksellä opintojen aikana ja työn ohella. Seinäjoen ammattikorkeakoulu haluaa edistää sekä opiskelijoiden että henkilökunnan yrittäjähenkisyyttä ja olla osaltaan mahdollistamassa työelämäkokemuksia jo opiskeluaikana. SeAMK Osuuskunnan kotipesänä toimii Y-Zone.

SeAMK Osuuskunta on oppilaitososuuskunta, joka toimii laskutusosuuskuntana. Se palvelee jäseniään ja toimii itsellisenä toimijana, jolla on oma hallinto. SeAMK Osuuskunta on jäsentensä omistama itsenäinen yritys. SeAMK Osuuskunnan tuotto ei ole pääasia, vaan osuuskunnan tarkoituksena on jäsentensä opintojen, työelämävalmiuksien ja talouden tukeminen harjoittamalla liiketoimintaa jäsenten työpanoksella. SeAMK Osuuskunta toimii osuuskuntalain ja sääntöjensä mukaan.

3 KENELLE SEAMK OSUUSKUNTA ON TARKOITETTU?

SeAMK Osuuskunta on tarkoitettu Seinäjoen ammattikorkeakoulun tutkinto-opiskelijoille ja henkilökunnan jäsenille, tai Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan tai sen tytäryhtiön (Seinäjoen Opiskelijapalvelut Oy) henkilökunnan jäsenille.

Osuuskuntatyöskentely vahvistaa yrittäjämäisen toimintatavan ja tiimityöskentelyn oppimista. Yrittäjämäinen toimintatapa eli kyky havaita mahdollisuuksia ja tehdä niistä totta yhdessä muiden kanssa, on arvokasta pääomaa muuttuvassa työelämässä. Yrittäjääuraa harkitsevalle osuuskunta on myös mahdollisuus kokeilla yrittäjyyttä kevyesti. Osuuskunta toimii erilaisten yrittäjyysideoiden kokeilualueena, jolloin yrittäjähenkisyys kasvaa, kun omia ideoita pääsee kokeilemaan ja toteuttamaan.

SeAMK Osuuskunnassa harjoitettu liiketoiminta voi olla niin opiskeltavaan toimialaan kuin myös esimerkiksi harrastuksiin liittyvää liiketoimintaa. SeAMK Osuuskunnassa toimiminen voi myös vahvistaa omaa ammatillista osaamista käytännön työskentelyn kautta. Osuuskuntatyöskentelyssä korostuu kokeiluoppiminen ja kokemuksellinen oppimisenäkemys.

4 MITEN SEAMK OSUUSKUNTAA MARKKINOIDAAN?

Olennaista on tunnistaa potentiaaliset SeAMK Osuuskunnan jäsenet opiskelijoiden ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun henkilöstön joukosta. Yhtenä apuna tässä on Seinäjoen ammattikorkeakoulun kehittämä Entre Intentio -työkalu. Tätä opiskelijoiden yrittäjyysaikomusmittaristoa on kehitetty vuodesta 2008 lähtien. Tällä työkalulla selviävät opiskelijoiden yrittäjyysaikomukset, ja työkalua voidaan hyödyntää korkeita yrittäjyysaikomuksia omaavien opiskelijoiden tunnistamisessa ja erilaisten tukitoimenpiteiden tarjoamisessa heille opintojen aikana.

Olennainen osa markkinointia on Yrittäjyyden perusteet 3:sta opintopisteestä koostuva opintojakso, jonka kaikki opiskelijat suorittavat. Kyseisen opintojakson puitteissa opiskelijat tutustuvat Y-Zonen palveluihin, opiskelijoille suunnattuihin yrittäjyyttä tukeviin konsepteihin, jotka tukevat opiskelijayrittäjänpolkua Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Useat opettajat eri koulutusaloilta lukuvuosittain opettavat kyseistä opintojaksoa hyödyntäen mahdollisuutta tutustua fyysisesti Y-Zoneen, jonka toimintaa esittelevät Y-Zonessa toimivat yrittäjyyden lehtorit ja osuuskunta-koordinaattori. Y-Zonella ja sen eri konsepteilla, kuten SeAMK Osuuskunnalla on myös oma nettiporttaali, josta löytyy lisäinformaatiota, kuten SeAMK Osuuskunnan käsikirja. Osuuskuntakoordinaattori markkinoi SeAMK Osuuskunnan toimintaa eri tavoin lukuvuoden aikana esimerkiksi SeAMKin kokouksissa ja erillisissä esittelytilaisuuksissa. Markkinointimateriaalinaan SeAMK Osuuskunnalla on mainosvideoita, esitteitä ja haalarimerkkejä. Markkinointikanavana käytetään Seinäjoen ammattikorkeakoulun markkinointikanavia. Lisäksi SeAMK Osuuskunta osallistuu erilaisiin opiskelijoille suunnattuihin ja itsensä järjestämiin tapahtumiin. Tärkeä markkinointikanava ovat osuuskuntalaiset itse omine yrittäjyyskokemuksineen, joita ovat kokeneet SeAMK Osuuskunnassa sekä SeAMKin alumnitoiminta.

5 MIKÄ ON SEAMK OSUUSKUNNAN SISÄLTÖ?

SeAMK Osuuskunta koostuu seuraavista palveluista:

- Liiketoiminnan harjoittaminen, yrittäjyyden kokeilu ja kehittäminen
- Laskutus ja vakuutuspalvelut
- Mahdolliset työtarjoukset
- Opinnollistamisen tai osaopinnollistamisen mahdollisuus
- Vertaistuki ja yhteisöllisyyden kokeminen
- Y-Zonen asiantuntijapalvelut
- Kevytyrittäjätodistus
- Mahdollisuus hallitustyöskentelyn opetteluun

SeAMK Osuuskunnassa jäsen kokee yhteisöllistä yrittämistä. Hän voi kehittää liiketoimintaansa, kokeilla yrittäjyyttä ja ansaita liiketoiminnallaan lisätuloja laskuttaen tekemästään työstä, palvelusta ja tuotteesta osuuskunnan tarjoamalla laskutusohjelmalla, josta SeAMK Osuuskunta maksaa jäsenelleen yrittäjäpalkan. SeAMK Osuuskunnan jäsenet organisoivat omat toimeksiantonsa joko yksin tai yhdessä. Vastuu asiakkaiden hankinnasta, liiketoiminnan toteuttamisesta on osuuskunnan jäsenellä, ei SeAMK Osuuskunnalla.

Tehty työ, palvelu, tuote laskutetaan SeAMK Osuuskunnan kautta. Tällöin toimeksiantaja maksaa laskun SeAMK Osuuskunnan tilille, joka maksaa toimeksiannon suorittajalle yrittäjäpalkan, josta pidätetään ennakonpidätys. Kukin jäsen tai jäsenten muodostama tiimi huolehtii omista asiakkaistaan ja saa tuotot (vähenettynä osuuskunnan laskutusprovisiolla ja palkkalaskelmakuluilla). Tuottoa voidaan jakaa vain, jos sitä liiketoiminnan tuloksena ansaitaan.

Jäsen kuulee ensimmäisten joukossa mielenkiintoisista työtarjouksista ja osuuskuntalaisena hän kehittää omaa ammatillista osaamistaan sekä kerryttää kokemusta yrittäjyydestä, verkostoituu muiden yrittäjähenkisten kanssa. Hänellä on mahdollisuus opinnollistamiseen, jolloin osuuskuntalaisen harjoittama liiketoiminta tulee olla luonteeltaan sellaista, että se voidaan sisällyttää osaksi opintoja,

jolloin jäsen saa opintopisteitä. Tällöin opinnollistamisesta tai osaopinnollistamisesta on sovittava etukäteen.

Käytännössä SeAMK Osuuskunnan jäsen toimii kevytyrittäjänä SeAMK Osuuskunnan Y-tunnuksen alaisuudessa. Hän saa kirjanpito-, vakuutus- ja asiantuntijapalveluja sekä vertaistukea. Lisäksi erottuaan SeAMK Osuuskunnasta viimeistään vuosi Seinäjoen ammattikorkeakoulusta valmistumisen jälkeen hän saa kevytyrittäjätodistuksen. Jäsen saa aidon yrittäjyyden kokemuksen. Hän oppii yrittäjyydestä, kokeilukulttuurista ja yrittäjämäisestä toimintatavasta. Jos jäsen lisäksi valitaan SeAMK Osuuskunnan hallituksen jäseneksi, oppii hän hallitustyöskentelyyn liittyvän teorian lisäksi käytännön hallitustyöskentelystä kuten kokouskäytänteistä, organisaation kehittämisestä ja osuuskuntaa koskevasta lainsäädännöstä.

SeAMK Osuuskunnassa jäsenellä on käytännön asioissa tukena osuuskunnan käsikirja, jonka sisällysluettelo löytyy liitteestä 1. Käsikirja on seikkaperäinen toimintaohje SeAMK Osuuskunnassa toimivalle jäsenelle. Lisäksi jäsenen tukena ovat osuuskuntakoordinaattori, kirjanpitäjä, osuuskuntalaisista koostuva vertaistuki sekä Y-Zonen tarjoamat asiantuntijapalvelut.

SeAMK Osuuskunnan jäseneksi haetaan siten, että jäsenyydestä kiinnostunut ottaa yhteyttä osuuskuntakoordinaattoriin keskustellakseen yritysideaan ja täyttämällä jäsenhakemuksen, joka käsitellään SeAMK Osuuskunnan hallituksen kokouksessa. Hallituksen hyväksyessä hakemuksen jäsen toimittaa jäsensovimuksen osuuskuntakoordinaattorille sekä maksaa osuusmaksun 14 päivän kuluessa jäseneksi hyväksymisestä lukien.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun ja SeAMK Osuuskunnan välinen yhteistyö perustuu kumppanuussopimukseen. Seinäjoen ammattikorkeakoulu on SeAMK Osuuskunnan kannatusjäsen. Seinäjoen ammattikorkeakoulu tulee myös jatkossa tarjoamaan SeAMK Osuuskunnalle osuuskuntakoordinaattorin työpanoksen. Lisäksi SeAMK:n infra (mm. tilat, koneet, laitteet, ohjelmistot ja järjestelmät) on mahdollista käyttää SeAMK Osuuskunnan toimintaan, huomioiden kuitenkin seuraavat reunaehdot:

SeAMKin Osuuskunnan jäsenet ovat SeAMKin yhteisön jäseniä, joten he voivat käyttää SeAMKin omistamia ja/tai sen hallinnassa olevia tiloja, koneita, laitteita, ohjelmistoja ja järjestelmiä opiskelijoina. Sen sijaan liiketoiminnan harjoittamista varten näitä ei anneta veloituksetta. SeAMK Osuuskunnan perustamisen ja sen toiminnan yhteydessä on laadittu asiakirjoja ja sopimuksia, joissa linjataan SeAMKin infran käyttöön liittyviä oikeuksia ja vastuita.

Liiketoiminnan harjoittaminen SeAMK Osuuskunnassa ja esimerkiksi erikoistilojen, -koneiden ja -laitteiden käyttö asettaa käytölle reunaehjoja. Erikoistilojen kuten laboratorioden ja vastaavien, niissä olevien koneiden, laitteiden ja ohjelmistojen käyttö saattaa vaatia perehtyneisyyttä ja vastuukysymysten selkiyttämiseksi myös vuokrasopimuksen tekemisen. SeAMKissa käytössä olevia ohjelmistoja hyödynnettäessä on selvitettävä lisenssioikeudet. Näistä asioista sovitaan SeAMKin vastuuhenkilön ja tarvittaessa tiloja hallitsevan tutkinto-ohjelman vastuuhenkilön kanssa ennen työskentelyn aloittamista.

SeAMK Osuuskunnan jäsenten on toiminnassaan noudatettava hyvää liiketapaa ja toimeksiannon alan hyviä käytäntöjä. Siltä osin kuin toiminta tapahtuu SeAMK yhteisössä tai SeAMKin tiloissa on myös noudatettava SeAMKin sääntöjä ja määräyksiä (esim. järjestyssäännöt, tutkimuslupa SeAMKin henkilökuntaan tai opiskelijoihin kohdistuvassa tutkimuksessa).

Jäsen voi erota osuuskunnasta ilmoittamalla siitä kirjallisesti SeAMK Osuuskunnalle. Eroilmoitus katsotaan SeAMK Osuuskunnalle toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi hallituksen jäsenelle. Jäsen voidaan erottaa, jos hän on laiminlyönyt jäsenyydestä johtuvan velvollisuutensa, rikkoo SeAMK Osuuskunnan säännöissä olevia määräyksiä vastaan tai on toiminut tahallisesti osuuskunnan etujen vastaisesti. Jäsen erotetaan myös, mikäli hän ei ole itse eronnut vuoden kuluessa opiskeluoikeuden tai SeAMK työsuhteen päättymisestä. Erotessaan tai tultuaan erotetuksi SeAMK Osuuskunnasta jäsen saa maksamansa osuusmaksun takaisin kuuden kuukauden kuluttua eroamisvuoden tilikauden päättymisestä lukien.

6 PALJONKO RESURSSIJA SEAMK OSUUSKUNTA VAATII?

SeAMK Osuuskunnan toimintamallia olivat rakentamassa seitsemän henkilön asiantuntijatiimi sekä osuuskuntakoordinaattori, jotka alkuvaiheessa ideoivat ja pohtivat tavoiteltavaa toimintamallia. SeAMK Osuuskunnan perustajajäseniä oli 12. Perustamiskokouksen myötä muodostui seitsemän henkilön hallitus, joista viisi oli opiskelijoita ja kaksi henkilökunnan edustajaa. Lisäksi hallituksen kokouksiin osallistuu ilman äänioikeutta osuuskuntakoordinaattori. Ensimmäisen hallituskauden aikana suunniteltiin ja pilotoitiin SeAMK Osuuskunnan operatiiviset toiminnot oppien samalla osuuskuntamuotoisen yrityksen perustamisesta. Hallitustyöskentely oli vilkasta, idearikasta, luovaa ja ongelmaratkaisukeskeistä. Osuuskunnan perustamisen ja hankkeen jälkeen osuuskuntakoordinaattorin työpanos pitää sisällään osuuskuntatoiminnan markkinointia opiskelijaryhmille ja henkilöstölle, opinnollistamisen käytäntöjen hoitamista, käytännön asioiden hoitamista kuten hallituksen kokousten valmistelua ja yhteistyötä eri tahojen kanssa sekä ennen kaikkea osuuskuntalaisten tukemista ja yhteisöllisten tapahtumien järjestämistä. Osuuskuntakoordinaattorin arvioitu työpanos lukuvuoden aikana on noin 200–300 h.

Liite 1. SeAMK Osuuskunnan käsikirjan sisällysluettelo

SISÄLTÖ	1
1. JOHDANTO	3
1.1. Käsikirjan tarkoitus.....	3
1.2. Keskeisiä käsitteitä lyhyesti	3
1.3. Dokumentin versiohistoria.....	6
2. SEAMK OSUUSKUNTA	7
2.1. Osuuskunnan tarkoitus	7
2.2. Perustiedot SeAMK Osuuskunnasta	8
2.3. SeAMK Osuuskunnan hyödyt jäsenelle	8
2.4. SeAMK Osuuskunnan jäsenyyden hakeminen	9
2.5. SeAMK Osuuskunnan säännöt.....	10
2.6. Yhteistyö SeAMKin kanssa	10
2.7. Tuloja osuuskunnasta	11
2.8. Esimerkkejä opinnollistamisesta ja osaopinnollistamisesta	11
2.9. Projektiluonteisten toimeksiantojen toteuttaminen.....	12
2.9.1. Projektin suunnittelu	12
2.9.2. Projektin hankinnat	13
2.9.3. Projektikokoukset ja projektin raportointi	13
2.9.4. Projektin päättäminen	14
3. TOIMEKSIANTOIHIN LIITTYVÄT SOPIMUKSET	15
4. SEAMK OSUUSKUNNAN VAKUUTUKSET	16
4.1. Yritystoiminnan vastuuvakuutus	16
4.2. Yrityksen oikeusturvavakuutus	16
4.3. Henkilöstövakuutus.....	17
4.4. Osuuskuntalaisen itse hankkima YEL-vakuutus	17
5. KIRJANPITO JA LASKUTUSPALVELUT	19
5.1. Laskutus.....	19
5.2. Yleisiä hinnoitteluesimerkkejä yrittäjyys huomioiden.....	20
5.3. Saat toimintasi tuloksen palkkana	21
5.4. Arvonlisävero.....	22
5.5. Kulusi ovat vähennyskelpoisia	22
5.6. Kululaskutus	23
5.7. Matkakulujen korvaaminen	23
6. HALLITUSTYÖSKENTELY	24
6.1. Osuuskuntahallitustyöskentelyn valmentava kurssi	24
6.2. Hallitustyöskentely SeAMK Osuuskunnassa	24
7. SEAMK OSUUSKUNNASTA EROAMINEN JA TODISTUS	25
LIITTEET	26

Oppaan kirjoittaja: Elina Ojala, lehtori SeAMK

ISBN 978-952-7515-02-0 (verkkojulkaisu)

2023